

Zomaar een Israëlsche soldaat en een Palestijn in de bezette gebieden: zonder haat kan ook.

FOTO AP

De grens niet overschrijden

door Johan M. Snoek

Televisie en radio brengen al maandenlang berichten vanuit de door Israël bezette gebieden die aantonen dat, bij de pogingen om de Palestijnse volksopstand te onderdrukken, er morele grenzen overschreden worden.

Diepe indruk maakte een uitzending die toonde hoe Israëlsche soldaten probeerden bij een gevangengenomen Palestijn de botten te breken. De beelden gingen de hele wereld door, waarop de soldaten ter verantwoording werden geroepen. Maar, zo zeiden ze, we deden niet anders dan honderden anderen die niet door een televisieploeg 'gepakt' werden, en bovendien gehoorzaamden we bevelen van bovenaf.

Gelukkig bestaat er toch ook een ander Israël. Ik woonde een vergadering bij belegd door *Pax Christi* waar een gast uit Israël, zelf soldaat, sprak. Hij is lid van *Jeesj G'voel*. Dat betekent: *er is een grens*. Dat geldt dan in twee opzichten: ten eerste is er een grens tussen Israël en het bezette gebied en ten tweede is er (of behoort er althans te zijn) een grens aan de gehoorzaamheid, want bevel mag niet altijd bevel zijn.

Jeesj G'voel bestaat al een aantal jaren. De organisatie werd, na de invasie in Libanon in 1981, opge-

richt door soldaten die weigerden nog langer in dat land te dienen. Zeer bekend werd kolonel Eli Geva die schreef: „Door mijn verreijkker zie ik kinderen spelen in de straten van Beiroet. Hoe velen hunner zullen sterven als we die stad gaan veroveren?”

In die tijd zijn er niet minder dan 160 Israëlsche militairen voor de rechter gedaagd en tot gevangenisstraf veroordeeld.

Ook onze gast, Chezi (afkorting van Ezechël) Schuster, heeft toen gevangen gezeten. Hij is 31 jaar en gehuwd. Ze hebben een dochtertje. Hij vertelt hoe, nadat Israël zijn legers uit Libanon terugtrok, *Jeesj G'voel* inzakte. Na het uitbreken van de volksopstand in de bezette gebieden evenwel komt het dilemma 'een bevel te gehoorzamen of de stem van je geweten' weer volop terug. Vijftig scholieren richtten het verzoek aan minister van defensie Rabin om tijdens het aanstaande vervullen van hun dienstplicht niet in het bezette gebied gelegerd te worden.

Een hunner brengt zijn mening als volgt onder woorden: „Ik wil niet een ander volk overheersen; ik wil niet op scholieren van mijn eigen leeftijd schieten; ik wil geen demonstraties uit elkaar slaan; ik wil geen huizen vernietigen. Ik kan dat alles niet doen.”

Onze gast legt nog eens duidelijk

uit: „We zijn geen dienstweigeraars zoals jullie die kennen; we zijn bereid om in het leger te dienen en Israëls grenzen te verdedigen. Juist daarom trekt onze houding de aandacht en wint zelfs een zekere sympathie.”

Soms wordt het verzoek van een 'beperkte dienstweigeraar' oogluikend toegestaan en wordt de betrokkene dus niet als soldaat naar het bezette gebied gestuurd. Soms bezwijkt hij onder de uitgeoefende druk. Maar in de laatste maanden kwam het in vijftien gevallen tot een confrontatie en er zitten nu negen in de gevangenis. Schuster verwacht dat, als de volksopstand voortduurt, dit aantal zal toenemen: dan zullen steeds meer reservisten moeten worden ingezet en stellig zullen zich ook onder hen een aantal beperkte dienstweigeraars bevinden.

Jeesj G'voel keert aan de gevangenen maandelijks een klein bedrag uit, want als je in Israël in de gevangenis zit, valt ook je inkomen weg, en als je een gezin hebt . . . Men heeft bovendien een boekje uitgegeven (oplaag 6000) waarin een soldaat vertelt wat hij in de Gazastrook heeft meegemaakt. Bovendien staat vermeld wat zowel door Israëls wetgeving alsook door internationale wetten wordt voorgeschreven. Het boekje wordt verspreid onder soldaten. Hun wordt

verzocht eventuele excessen te melden bij *Jeesj G'voel*.

Met dit alles blijft deze organisatie binnen de grenzen van de wet. Men roept niet op tot dienstweigeren maar verleent steun aan hen die bepaalde bevelen weigeren uit te voeren. Israël is een democratisch land, zij het niet voor de bevolking in het bezette gebied. *Jeesj G'voel* gaat tot nu toe ongehinderd zijn gang.

Helaas krijgen deze vredesactivisten weinig of geen steun van de grote vredesbeweging (Vrede Nu), maar ze hebben wel een publiek debat doen ontbranden over de morele vragen die aan een bezettingssituatie verbonden zijn. Mocht de weerstand binnen Israël tegen de bezettingsspolitiek groeien, dan zal op den duur de regering het roer moeten omgooien. Zo ging het immers indertijd ook in Libanon en, wat de Amerikanen betreft, in Vietnam. Maar één zwaluw maakt nog geen lente.

Uit een onderzoek blijkt dat ruim veertig procent van de Israëlsche tieners er vóór is dat de rechten van de Palestijnen binnen Israël ingeperkt worden! Het commentaar van een 'weigeraar': „Het onderzoek toont aan dat de bezetting ons slecht maakt.”

Ds. J. M. Snoek is (emeritus) gereformeerd predikant.